

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa T. O. i J. W.
przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym 3 marca 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi I Wydział Cywilny
z 15 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa 699/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) nie obciąża powodów kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi

kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 15 listopada 2021 r. (sygn. akt I ACa 699/21) powodowie T. O. i J. W. oparli wniosek o jej przyjęcie na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa.

Powyższych wymagań nie spełniają wyróżnione w skardze kasacyjnej zagadnienia problemowe. Bezpodstawne jest powoływanie się na problem stosowania przez sąd cywilny wyrażonej w art. 5 § 2 k.p.k. zasady *in dubio pro reo*. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że w postępowaniu cywilnym obowiązuje wyrażone w art. 11 k.p.c. związanie sądu skazującym wyrokiem karnym. Idea tego związania wyraża się zaś w tym, że w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego wchodzi czyn przypisany w sentencji karnego wyroku skazującego i sąd cywilny jest pozbawiony możliwości dokonywania odmiennych ustaleń w tym zakresie. Natomiast w przypadkach nieobjętych art. 11 k.p.c. sąd cywilny ma kompetencję do samodzielnego stwierdzenia, czy czyn

niedozwolony, stanowiący źródło szkody, jest przestępstwem; musi jednak tego dokonać zgodnie z regułami prawa karnego, co oznacza konieczność ustalenia znamion przedmiotowych i podmiotowych przestępstwa (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 25 maja 2018 r., III CZP 108/17 (OSNC 2018, nr 12, poz. 111 oraz m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 6 września 2022 r., II CSKP 466/22, nie publ.; z 20 lutego 2020 r., IV CSK 538/18 nie publ.; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 441/14, OSNC 2016, nr 3, poz. 38; z 10 czerwca 2016 r., IV CSK 647/15, nie publ. i z 10 sierpnia 2017 r., II CSK 837/16, nie publ.). Ciężar wykazania okoliczności oraz przedstawienia dowodów pozwalających na zrekonstruowanie przez sąd orzekający strony przedmiotowej i podmiotowej czynu sprawcy wypadku komunikacyjnego, którego tożsamości nie ustalono i umożliwiających zakwalifikowanie tego czynu jako przestępstwa, spoczywa, zgodnie z ogólnymi regułami, na pokrzywdzonym (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 29 października 2013 r., III CZP 50/13 (OSNC 2014, nr 4, poz. 35). Z uwzględnieniem tych zasad Sąd drugiej instancji – ta samo jak wcześniej Sąd pierwszej instancji – przyjął, że powodowie nie wykazali, aby śmierć K.P. była następstwem czynu zabronionego będącego zarazem przestępstwem. Bezprzedmiotowe dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej pozostaje sformułowane w skardze kasacyjnej zagadnienie, czy zasada wynikająca z art. 5 § 2 k.p.k. może mieć zastosowanie w sprawie w sytuacji, w której na podstawie przeprowadzonych w sprawie dowodów Sąd *meriti* uznał, że nie można w ogóle ustalić okoliczności zdarzenia, a w konsekwencji przyjąć, że doszło do popełnienia przestępstwa, którego skutkiem była śmierć K.P., a ocena ta nie była skutkiem zastosowania obowiązującej w postępowaniu karnym, na podstawie art. 5 § 2 k.p.k., zasady *in dubio pro reo* (zob. str. 16 uzasadnienia).

O przyjęciu do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie mogą przesądzać także zagadnienia problemowe dotyczące ustalenia popełnienia przestępstwa w sytuacji ucieczki sprawy oraz braku możliwości rekonstrukcji wypadku. Te kwestie problemowe w swej istocie sprowadzają się do polemiki z ustaleniami faktycznymi będącymi kanwą dla orzekania przez Sąd Apelacyjny, a takie działanie skarżących jest niedopuszczalne w postępowaniu kasacyjnym ze względu na normę wyrażoną w art. 398³ § 3 k.p.c.

Natomiast zagadnienie dotyczące odpowiedzialności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego miałoby znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyby z ustalonego stanu faktycznego wynikała odpowiedzialność odszkodowawcza posiadacza pojazdu mechanicznego lub kierującego pojazdem mechanicznym, których tożsamości nie ustalono za szkody spowodowane ruchem tego pojazdu, objętego obowiązkowym ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej, co w sprawie nie zostało jednak ustalone.

Wskazać należy, że nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). W przedmiocie kosztów postępowania kasacyjnego pomiędzy stronami orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i 398²¹ k.p.c.